

Trezno o alkoholu

Družbeno odgovorna akcija za odgovorno držo do alkohola

Dr. Tina Bregant, dr. med., Inštitut za sodobno družino/Familylab Slovenija

Ivana Gradišnik, univ. dipl. novinarka, Inštitut za sodobno družino/Familylab Slovenija

tina.bregant@siol.net

V šolskem letu 2015/16 smo s podporo *Združenja distributerjev in proizvajalcev alkoholnih pijač – gospodarsko interesno združenje* na štirih osnovnih šolah v Ljubljani, Mariboru, Kopru in Ljutomeru izvedli družbeno odgovoren preventivni program, ki smo ga poimenovali *Trezno o alkoholu*. Program celostnega pristopa smo pripravili v sozvočju z načeli in vrednotami, na katerih temelji delo Inštituta za sodobno družino/Familylab Slovenija. Problematiko smo osvetlili z medicinskega, psihološkega in družbenega vidika.

Naš cilj je bil v skladu z idejo in načeli zgodnjega ukrepanja informirati o alkoholu in tematikah, povezanih z rabo in zlorabo alkohola. Organizirali

smo predavanja in delavnice za vse tri skupine, pomembne za doseganje cilja: učitelje, starše in učence zadnje triade. Tridelnega programa, ki je bil sestavljen iz celodnevnega seminarja za strokovne delavce, treh predavanj za starše in izkustvene delavnice za učence, se je udeležilo 170 strokovnih delavcev, 450 staršev in 310 učencev.

Učence zadnje triade smo izbrali iz več razlogov. Podatki tako iz ZDA kot iz Evrope kažejo izjemen porast tveganih vedenj v obdobju prehoda iz osnovne v srednjo šolo oz. v starosti 12–16 let. K temu prispevajo tako družbene okoliščine kot tudi biološki dejavniki. Pomembne spremembe v delovanju možganov pomenijo za najstnike izjemno ranljivost za učinke

najbolj pogosto uporabljene substance – alkohola. Zato je smiselno otroke doseči, še preden se pričneje tvegano vesti, torej preden pričnejo uživati alkohol ali se opijati. Pri tem jim poleg razumevanja, zakaj jim alkohol odsvetujemo, pomaga zlasti spodbuda pri razvoju in utrjevanju samospoštovanja. Krepitev zmognosti, ki jih imajo otroci, namreč predstavlja najbolj učinkovito zaščito pred škodljivimi učinki okolja. Seveda je vpliv okolja izjemno pomemben, vendar pa je to presegalo okvire naše akcije.

Poleg otrok smo vključili v dejavnost ključne odrasle v življenju otrok, to je starše in učitelje, s katerimi otroci preživijo največ časa. Seznanili smo jih s temeljnimi podatki glede uživanja alkohola, tako pri nas kot v

Udeleženci so na delavnicah živahno soočali mnenja in izkušnje.

tujini, ter priporočili in smernicami, ki so v veljavi, saj še vedno velja, da je alkohol otrokom pogosto prvič ponujen prav s strani staršev. Pomembno se nam je zdelo, da se seznanijo s temeljnimi nevrobiološkimi in psihološkimi dejstvi, ki zadevajo razvojne značilnosti prednastnikov in nastnikov. Spoznanj iz nevroznanosti

nismo zlorabili kot izgovor za otrokovo vedenje, kar se v laični javnosti lahko zgodi, pač pa kot temelj razumevanja najstniškega vedenja. Aktivna in dobrohotna komunikacija ter dober lastni zgled se zdita na prvi pogled očitni veščini pri delu z najstnikom, kar pa ni vedno lahko tudi udejanjiti. O tem smo se lahko prepri-

čali tudi med seminarjem, saj so bili udeleženci pozvani k aktivni dejavnosti.

Udeleženci so bili izjemno zadovoljni. Glede na odzive smo namenili dosegli in upamo, da smo s tem pridali kamenček v mozaiku k bolj kakovostnemu odraščanju naših otrok.

Kratek pregled kaznovalne politike držav članic EU na področju kaznovanja osebne uporabe prepovedanih drog, ki so uvrščene na listo prepovedanih drog

Milan Krek, dr. med., NIJZ OE Koper
milan.krek@nijz.si

Osebna uporaba prepovedane droge (v nadaljevanju droga) se lahko izvaja na različne načine. Tako poznamo intravenozno uporabo drog, uporabo drog preko nosne sluznice s posebno metodo (slamica, cevka iz bankovca itd.), inhaliranje droge (segrevanje droge na foliji in vdihavanje hlapov), kajenje droge (npr. konoplje) in inhaliranje dima, uporaba droge preko ust (alkohol), uporaba droge preko obližev itd. Samo dejanje osebne uporabe droge v Sloveniji ni niti prekršek niti kaznivo dejanje.

Droge, ki so na listi prepovedanih drog, so v državah EU v skladu z mednarodnimi konvencijami pod posebno kontrolo, kar se odraža v zakonodaji posamezne države (1). V Sloveniji se redno posodablja Uredba o razvrstitvi prepovedanih drog, kjer je prišlo do pomembnih sprememb, ki so omogočile uvedbo kanabinoidnih zdravil v vsakodnevno prakso (2). Države članice EU so pri tem, kakšne ukrepe bodo uvedle pri regulaciji

posamezne droge, popolnoma samostojne. Skupne rešitve pa so dogovorjene v strategiji na področju drog (The EU drugs strategy (2013–20) and its action plan (2013–16)) (3). Izvedbeni načrti skupnih aktivnosti so objavljeni v akcijskem načrtu EU za boj proti drogam (2013–2016) (4).

Deset držav članic EU osebne uporabe drog ne kaznuje. Sama osebna uporaba droge v teh državah ni niti prekršek niti kaznivo dejanje. Tako politiko na področju kaznovanja osebne uporabe drog so sprejele: Avstrija, Belgija, Češka, Danska, Nemčija, Italija, Nizozemska, Poljska, Slovaška in Slovenija. Druge imajo do osebne uporabe drog različne kaznovalne pristope, ki so opisani v nadaljevanju (5).

Bolgarija: Kaznuje se samo osebna uporaba drog iz prve skupine prepovedanih drog, kjer je tudi konoplja. Kaznuje se z denarno kaznijo v višini od 1000 do 2500 evrov (po menjalnem tečaju 10. 6.

2016). Zakonodaja ne predpisuje alternativnih kazni. Zakon velja tudi za redne uporabnike drog in osebe, odvisne od droge.

Hrvaška: Osebna uporaba droge v javnosti je sankcionirana kot prekršek. Kazen je denarna v višini 100 evrov. Kaznovanje ni odvisno od vrste uporabljenih drog.

Ciper: Osebna uporaba droge se šteje kot kaznivo dejanje, ki se lahko kaznuje z dosmrtnim zaporom. Kot alternativna kazen se predvideva zdravljenje odvisnosti. Način kaznovanja ni odvisen od vrste droge. Na kaznovanje ne vpliva dejstvo, da je uporabnik droge tudi odvisen od droge. Če gre za prvo kaznovanje do 25. leta, je kazen lahko največ do 1 leto zavora.

Grčija: Osebna uporaba droge je prepovedana in kaznovana z do 5 meseci zavora. Če obstajajo trdni dokazi, da je šlo pri uporabi droge za enkratno in neponovljivo dogodek, lahko sodišče oprosti uporabnika. Če